

11.DERS

LINUX KULLANICI ve GRUP İŞLEMLERİ

Kullanıcı Oluşturma ve Denetimi-1

Bu bölümde öncelikli olarak 6.hafta 8. ünite de kısaca açıklanan kullanıcı ve grup kavramları detaylandırılacaktır.

Bu amaçla sistemde kayıtlı olan bütün kullanıcıların bilgilerinin tutulduğu /etc/passwd dosyasına bakalım.

Bu amaç için ;

gedit /etc/passwd

komutunu vererek dosyayı görüntüleyin.

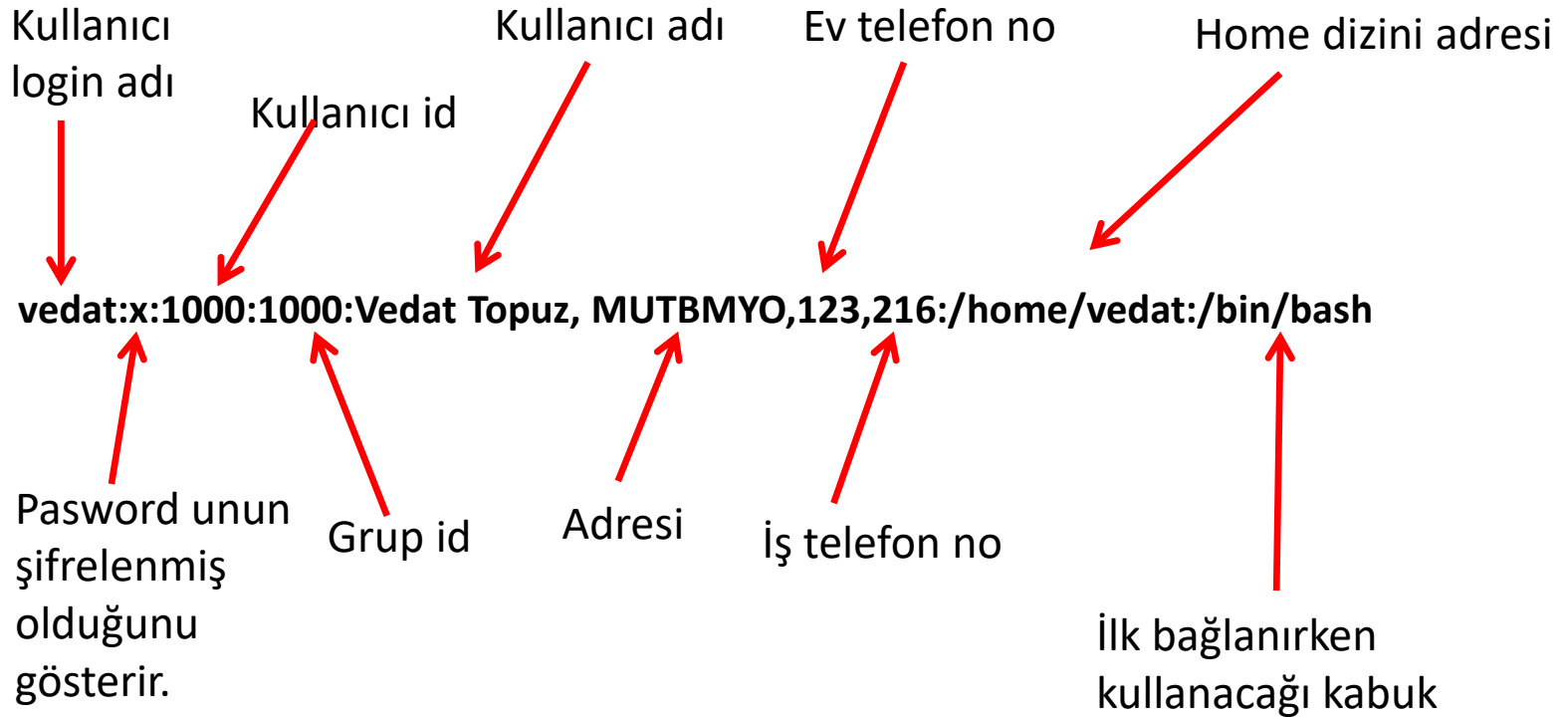
Eğer sistemi standart bir kullanıcı olarak kullanıyorsanız dosya üzerinde oynama yapamazsınız. Dosyayı değiştirmek için;

sudo gedit /etc/passwd

Komutunu vermelisiniz.

Kullanıcı Oluşturma ve Denetimi-2

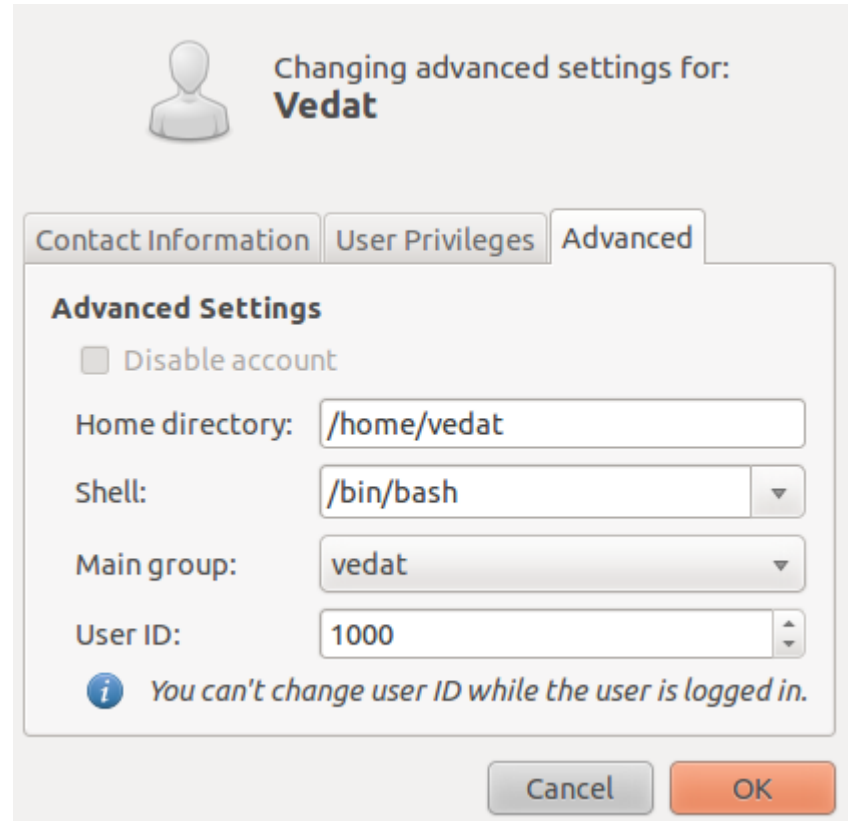
Dosya içeriğinin aşağıdakine benzer ifadeler taşıdığını göreceksiniz;

Kullanıcı Oluşturma ve Denetimi-3

Burada birbirlerinden : ile ayrılmış 10 adet bilginin olduğunu goreceksiniz.

Aslında bunlar bir kullanıcı oluştururken grafik tabanlı uygulamada girdiğiniz bilgilerdir;

Changing advanced settings for:
Vedat

Contact Information User Privileges **Advanced**

Advanced Settings

Disable account

Home directory: /home/vedat

Shell: /bin/bash

Main group: vedat

User ID: 1000

i You can't change user ID while the user is logged in.

Cancel OK

Kullanıcı Oluşturma ve Denetimi-4

Veya bu bilgileri terminal üzerinden girdiğimiz ;

useradd

komutunun parametreleri olarak girebiliriz.

Useradd komutunun parametrelerine man sayfalarına bakarak ulaşabiliriz.

man useradd

```
useradd(8) useradd(8)

İSİM
    useradd - yeni bir kullanıcı oluşturur veya öntanımlı yeni kullanıcı
    bilgilerini günceller

KULLANIM
    useradd [-c açıklama] [-d evdizini]
            [-e bitiş_tarihi] [-f askı_süresi]
            [-g birincil_grup] [-G grup[,...]]
            [-m [-k iskelet_dizin] | -M] [-p parola]
            [-s kabuk] [-u kull_kiml [ -o]] [-n] [-r] kullanıcı

    useradd -D [-g öntanımlı_grup] [-b öntanımlı_ev]
            [-f öntanımlı_askı_süresi] [-e öntanımlı_bitiş_tarihi]
            [-s öntanımlı_kabuk]

AÇIKLAMA
    Yeni Kullanıcıların Oluşturulması
    -D seçeneği belirtilmeden çağrıldığında, useradd komutu, komut satırında
    tanımlanan değerleri ve sistemdeki öntanımlı değerleri kullanarak yeni
    bir kullanıcı oluşturur. Komut satırında belirtilen seçeneklere bağlı
    olarak, gerekli sistem dosyalarına yeni kullanıcının bilgileri girilir;
    ev dizini oluşturulur; ilk dosyalar kopyalanır. Red Hat Linux'da
    kullanılan sürümünde, -n seçeneği belirtilmediği sürece, oluşturulan
    her kullanıcı için yeni bir grup oluşturulur. Kullanabileceğiniz
    seçenekler şunlardır:

Manual page useradd(8) line 1
```

Kullanıcı Oluşturma ve Denetimi-5

Bu komut ile bir kullanıcı oluşturduğumuzda;

\$ sudo useradd ogrenci -mn -s /bin/bash

Kullanıcı Oluşturma ve Denetimi-6

Burada bazı ayrıntılara dikkat etmek gerekir;

1. Kullanıcı oluşturma ve silme yetkisi sadece root kullanıcısındadır. Bu nedenle komut sudo ile başlamıştır.
2. parametreler;
 - m Şayet sistemde kullanıcının ev dizini yok ise, yeni bir dizin oluşturulur
 - n Öntanımlı olarak, oluşturulan yeni kullanıcı ile aynı adlı yeni bir grup oluşturulur.
 - s **kabuk** Kullanıcının sisteme girişte kullanacağı kabuğun adıdır.
3. Bu komu ile kullanıcı için tanımlamadığımız parametreler **/etc/skel ve /etc/default/useradd dosyalarında tanımlıdır.**
- 4.Kullanıcı oluşturulmuştur fakat hesabı kilitlidir. Bu kilitli hesabı açmak için ;
passwd komutu ile password tanımlanmalıdır.

Kullanıcı Oluşturma ve Denetimi- 7

Yukarıda tanımladığımız öğrencinin hesabı aktif etmek için `passwd` komutu ile kullanıcı için bir password tanımı yapmalısınız.

```
vedat@vedat-VirtualBox:~$ sudo passwd ogrenci
Enter new UNIX password:
Retype new UNIX password:
passwd: password updated successfully
vedat@vedat-VirtualBox:~$
```

Oluşturulan password bilgileri `/etc/shadow` dosyasında şifrelenmiş olarak tutulmaktadır.

Kullanıcı Oluşturma ve Denetimi-8

Ayrıca **usermod** komutu ile kullanıcı hesabı aktif ve pasif hale getirilebilir, veya hesap düzenleme ile ilgili diğer işlemler yapılabilir.

```
vedat@vedat-VirtualBox:~$ usermod
Usage: usermod [options] LOGIN

Options:
  -c, --comment COMMENT      new value of the GECOS field
  -d, --home HOME_DIR        new home directory for the user account
  -e, --expiredate EXPIRE_DATE set account expiration date to EXPIRE_DATE
  -f, --inactive INACTIVE    set password inactive after expiration
                              to INACTIVE
  -g, --gid GROUP             force use GROUP as new primary group
  -G, --groups GROUPS        new list of supplementary GROUPS
  -a, --append                append the user to the supplemental GROUPS
                              mentioned by the -G option without removing
                              him/her from other groups
  -h, --help                  display this help message and exit
  -l, --login NEW_LOGIN      new value of the login name
  -L, --lock                  lock the user account
  -m, --move-home            move contents of the home directory to the
                              new location (use only with -d)
  -o, --non-unique            allow using duplicate (non-unique) UID
  -p, --password PASSWORD    use encrypted password for the new password
  -s, --shell SHELL          new login shell for the user account
  -u, --uid UID               new UID for the user account
  -U, --unlock                unlock the user account
  -Z, --selinux-user         new SELinux user mapping for the user account
```

Kullanıcı Oluşturma ve Denetimi-9

Benzer şekilde bu kullanıcıya ait grup tanımlamaları **/etc/group** dosyasında bulunur.

```
kernoops:x:108:65534:Kernel Oops Tracking Daemon,,,:/bin/false
pulse:x:109:114:PulseAudio daemon,,,:/var/run/pulse:/bin/false
rtkit:x:110:117:RealtimeKit,,,:/proc:/bin/false
saned:x:111:118:~/home/saned:/bin/false
hplip:x:112:7:HPLIP system user,,,:/var/run/hplip:/bin/false
gdm:x:113:120:Gnome Display Manager:/var/lib/gdm:/bin/false
vedat:x:1000:1000:Vedat,,,:/home/vedat:/bin/bash
vboxadd:x:999:1:~/var/run/vboxadd:/bin/false
uzemogrenci:x:1003:119:UZEMogrenci,,,:/home/uzemogrenci:/bin/bash
ogrenci:x:2501:2501:~/home/ogrenci:/bin/bash
```

/etc/passwd
dosyası

```
utempter:x:116:
rtkit:x:117:
saned:x:118:
admin:x:119:vedat,uzemogrenci
gdm:x:120:
nopasswdlogin:x:121:
vedat:x:1000:
sambashare:x:122:vedat
vboxsf:x:1001:
uzaktan:x:1004:
deneme:x:1005:
egitim:x:1006:
uzemogrenci:x:1007:
uzem:x:1008:uzemogrenci,vedat
ogrenci:x:2501:
```

/etc/group
dosyası

Kullanıcı Oluşturma ve Denetimi-10

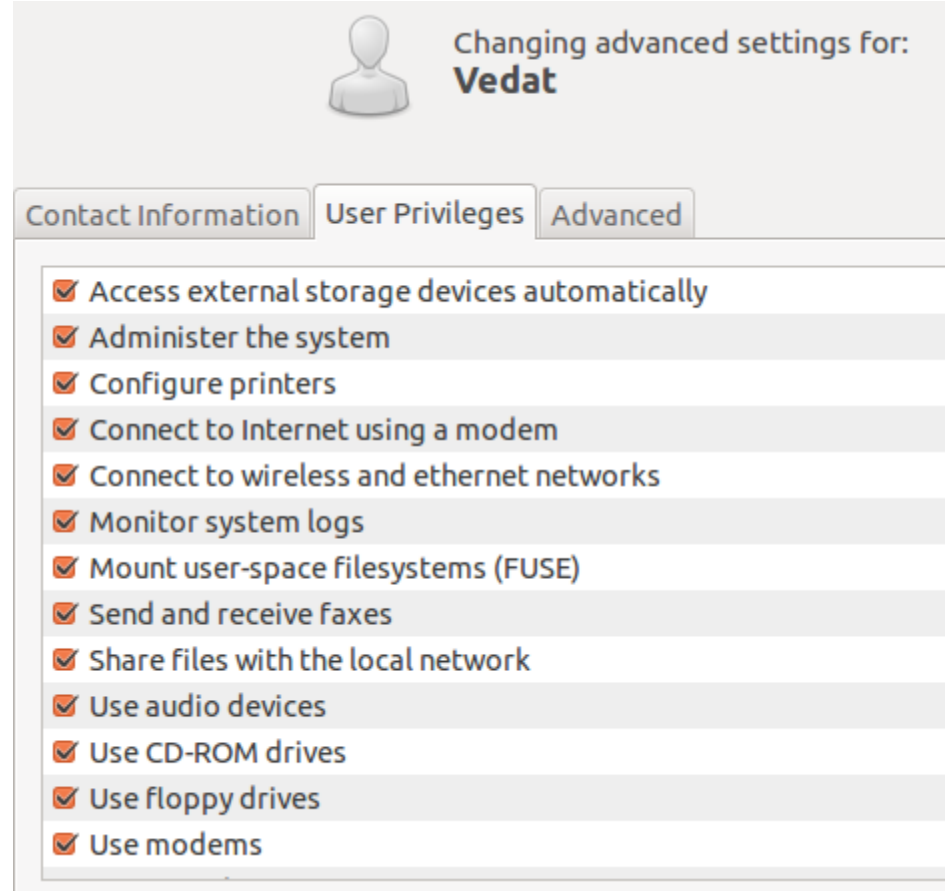
Bu dosyalar incelenirken bazı konular bilinmelidir;

1. Ubuntu işletim sisteminde oluşturulan kullanıcı ve grup id numaraları 1000 den itibaren başlar.
2. 1000 den önce oluşturulmuş olan kullanıcı ve gruplar sistem tarafından oluşturulan yönetim amaçlı kullanıcı ve gruplardır.
Örneğin root kullanıcısının user id 0, root grubunun grub id 0 dır.
- 3.Group dosyası incelendiğinde bir takım yönetim amaçlı gruplar (örneğin adm, mail, news, man, dialout, cdrom) tanımlandığı görülecektir. Bu gruplar birtakım özel görevleri yapabilecek şekilde sistem tarafından yetkilendirilmiş gruplardır.

Kullanıcı Oluşturma ve Denetimi-11

4. Burada önemli olan husus LUNIX'de kullanıcıya verilen yetkilendirmeler, grup bazında yapıldığından bir kullanıcıyı bir grubun üyesi yapmak o kullanıcının o grubun bütün yetkilerinden faydalanabileceği anlamına gelir.

5. Herhangi bir grup içinde virgöl ile ayrılmış şekilde bir kullanıcı görürseniz o kullanıcının o grubun bütün yetkilerine sahip olduğunu unutmayın.

Changing advanced settings for:
Vedat

Contact Information | User Privileges | **Advanced**

- Access external storage devices automatically
- Administer the system
- Configure printers
- Connect to Internet using a modem
- Connect to wireless and ethernet networks
- Monitor system logs
- Mount user-space filesystems (FUSE)
- Send and receive faxes
- Share files with the local network
- Use audio devices
- Use CD-ROM drives
- Use floppy drives
- Use modems

Kullanıcı Oluşturma ve Denetimi-12

Ayrıca ;

- Grup üzerinde güvenlik ayarları yapmak için **groupmod**,
- Kullanıcı silmek için **userdel** ,
- Grup silmek için **groupdel**,
- Bir kullanıcının hangi gruba ait olduğunu görmek için **groups**,
- O anda bulunduğunuz grubu değiştirmek için **newgrp**,
- Hangi grupların üyesi olduğunuzu görmek için **id**,
- komutları kullanılır.

ilave olarak aşağıdaki komutlarda vardır;

- **adduser, addgroup,deluser, delgroup**
- Bu komutları kullanmak için root kullanıcısı olmak lazımdır. Sistemde root kullanıcısı aktif değil ise root için **passwd** komutu ile password tanımlayın ve yukarıdaki komutları verin